

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH W POGOTOWIU RATUNKOWYM W SKAWINIE

Rozdział 1

Wprowadzenie

Zasady przedstawione w niniejszym dokumencie zostały wprowadzone w celu zapewnienia małoletnim pacjentom, uczestnikom imprez sportowych oraz pokazów z pierwszej pomocy jak największego poczucia bezpieczeństwa i ochrony przed krzywdzeniem w związku z *ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606)*, zmieniającej niektóre zapisy *ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 560)*.

Integralnym elementem niniejszego dokumentu jest wersja skrócona Polityki ochrony dzieci w Pogotowiu Ratunkowym w Skawinie przeznaczona dla dzieci.

W celu zapewnienia aktualności informacji zawartych w Polityce oraz zgodności z obowiązującymi przepisami prawa, niniejsza polityka będzie poddawana przeglądowi i ewentualnej aktualizacji co najmniej raz na 2 lata.

Polityka ochrony dzieci ma zapewnić bezpieczeństwo każdej osobie poniżej 18 roku życia, która jest:

- o pacjentem Pogotowia Ratunkowego w Skawinie
- o uczestnikiem pokazu z zakresu pierwszej pomocy, imprez sportowych oraz zabezpieczeń medycznych organizowanych przez Pogotowie Ratunkowe w Skawinie

Przestrzeganie Polityki ochrony dzieci jest obowiązkiem:

- o pracowników Pogotowia Ratunkowego w Skawinie,
- o osób współpracujących z Pogotowiem Ratunkowym w Skawinie (na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło, umowy kontraktowej lub innej pisemnej formy współpracy),
- o studentów odbywających praktyki zawodowe w zespołach ratownictwa medycznego,

- o osób odbywających wolontariat w Pogotowiu Ratunkowym w Skawinie, którzy mają bezpośredni kontakt z osobą poniżej 18 roku życia

Rozdział 2

Definicje

Personel podmiotu - pracownicy, współpracownicy, niezależnie od podstawy zatrudnienia (umowy cywilnoprawne, umowy o dzieło lub inne umowy współpracy), wolontariusze, praktykanci, podwykonawcy niezależnie od pełnionych funkcji

Dziecko/małoletni - każda osoba, która nie ukończyła 18 roku życia.

Opiekun dziecka - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jej rodzic lub opiekun prawny, ale też opiekun tymczasowy (osoba upoważniona do reprezentowania małoletniego obywatela Ukrainy, który przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez opieki osób dorosłych)

Zgoda rodzica/opiekuna dziecka – zgoda rodziców albo zgoda opiekuna, rodzica zastępczego lub opiekuna tymczasowego (w przypadku braku porozumienia między rodzicami należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny)

Krzywdzenie dziecka – każde zamierzone lub niezamierzone działanie osoby dorosłej bądź społeczności, które ma szkodliwy wpływ na zdrowie, rozwój fizyczny lub psychospołeczny dziecka. Krzywdzenie dziecka to każde zachowanie wobec dziecka, które stanowi czyn zabroniony takie jak:

- o **Przemoc fizyczna wobec dziecka** – celowe i intencjonalne działania wobec dziecka, obejmujące wszelkie zachowania, w których użyta jest siła fizyczna i które mają na celu spowodowanie pewnego stopnia bólu, dyskomfortu, nawet niewielkiego. Jest to działanie bądź zaniechanie wskutek którego dziecko doznaje faktycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda stanowi rezultat działania bądź zaniechania ze strony rodzica, opiekuna, osoby odpowiedzialnej za dziecko, posiadającej nad nim władzę lub takiej której ufa. Może to być działanie jednorazowe, jak i powtarzające się. Przybiera wiele różnych form: od dawania klapsów, potrząsania, drapania, gryzienia i ciągnięcia za włosy, aż po przypalanie, duszenie i użycie broni palnej. Najczęstsze obrażenia będącej skutkiem przemocy to urazy twarzy, szyi, gardła, klatki piersiowej, brzucha i narządów płciowych.

- o **Przemoc psychiczna wobec dziecka (przemoc emocjonalna)** - każdy akt powodujący naruszenie godności osobistej dziecka, ukierunkowany na wyrządzenie krzywdy, tj. poniżanie, krytykowanie, upokarzanie lub ośmieszanie dziecka, brak odpowiedniego wsparcia i uwagi, powodujące obniżenie jego poczucia wartości. Przemoc emocjonalna to uporczywe emocjonalne maltretowanie dziecka. Tak jak w przypadku przemocy fizycznej obejmuje zarówno działania, jak i zaniechania.

- o **Przemoc seksualna lub wykorzystywanie seksualne dziecka** - angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą np. rodzica lub opiekuna, jak również przez inne

dziecko. Obejmuje zachowania fizyczne np. dotykanie dziecka, jak i bez kontaktu fizycznego, np. podglądanie. Obejmuje także kontakty seksualne między znacznie starszym dzieckiem, a młodszym dzieckiem lub jeśli jedna osoba obezwładnia inną niezależnie od wieku. Wykorzystywanie seksualne nie musi wiązać się z kontaktem, jest nim również angażowanie dzieci w tworzenie obrazów seksualnych, zmuszanie dzieci do oglądania obrazów o charakterze seksualnym lub oglądanie czynności seksualnych. W większości przypadków sprawcą jest osoba, którą dziecko zna i której ufa, a do wykorzystania seksualnego dochodzi często w odosobnionych, indywidualnych sytuacjach. Każda czynność podejmowana z dzieckiem przed ukończeniem 15 roku życia jest przestępstwem. W przypadku dzieci mówimy o wykorzystaniu seksualnym, kiedy między wykorzystującym (dorosły, inne dziecko), a wykorzystywanym (dziecko) z uwagi na wiek lub stopień rozwoju zachodzi relacja siły, opieki czy zależności.

- **Przemoc rówieśnicza** (nękanie rówieśnicze, bullying) – wszelkiego rodzaju zachowania rówieśników powodujące, że ofiara jest samotna np. wykluczanie z grupy rówieśniczej, ignorowanie. Dotyczy działań bezpośrednich lub z użyciem technologii komunikacyjnych (np. za pośrednictwem internetu i telefonów komórkowych). Dotyczy to również różnego rodzaju plotek, niszczenia reputacji, opowiadania zmyślonych historii o ofierze i jej rodzinie. Jest to działanie intencjonalne, o charakterze systematycznym.
- **Zaniedbywanie** – brak zapewnienia podstawowych potrzeb dziecka, gdy osoby odpowiedzialne mają środki, wiedzę i dostęp do usług. Zaniedbywanie jest to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie fizycznych i psychicznych potrzeb dziecka. Dotyczy to m.in. wyżywienia, higieny, schronienia, podstawowych potrzeb dziecka, co może skutkować poważnym uszczerbkiem na zdrowiu lub rozwoju dziecka.
- **Przemoc domowa** – to każde celowe działanie lub brak działania, na przykład zaniedbania, które powodują krzywdę i cierpienie fizyczne albo psychiczne członka rodziny. Sprawca przemocy wykorzystuje przewagę nad ofiarą i narusza jej podstawowe prawa, takie jak godność, wolność i nietykalność cielesną. Gdy zachowania wobec dziecka stanowi przemoc domową należy wszcząć procedurę „Niebieskie Karty”. Do wszczęcia procedury nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy ani osoby stosującej przemoc (Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 424 z późn. zm.).

Formy krzywdzenia dziecka

- a) popełniono przestępstwo lub istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka
- b) zachowanie wobec dziecka daje podstawę do określenia jej jako przemoc domową.
- c) doszło do innej formy krzywdzenia takiej jak np. kary fizyczne, poniżanie, wyzywiska
- d) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka (żywienie, higiena, zdrowie)

Osoby podejrzewane o krzywdzenie dziecka

- a) rodzice/opiekunowie prawni dziecka,

- b) inne osoby dorosłe,
- c) inne dziecko.

Rozdział 3

Rekrutacja personelu

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z pracownikiem lub zawarciem innej umowy niż stosunek pracy z osobą fizyczną (tj. osobą ubiegającą się zatrudnienie na podstawie umowy cywilnoprawnej, porozumienia o wolontariacie lub realizujących w Pogotowiu Ratunkowym praktykę zawodową) pracownik Pionu Administracyjno-Finansowego dokonuje weryfikacji wszystkich kandydatów mających bezpośredni kontakt z dzieckiem w zakresie szczególnych środków ochrony przeciwdziałających zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i szczególnych środków ochrony małoletnich zgodnie z wymogami ustawy:
 - weryfikacja czy dana osoba figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (strona <https://rps.ms.gov.pl>)
 - pobraniu od osoby informacji z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności (zaświadczenie o niekaralności)
 - w przypadku osób posiadających obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska konieczne jest także przedłożenie analogicznej informacji z rejestru karnego państwa obywatelstwa do celów działalności związanej z kontaktami z dziećmi
 - uzyskanie oświadczenia o państwie lub państwach w jakich w ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwała osoba, z którą mamy nawiązać stosunek pracy lub współpracę. Jeżeli w oświadczeniu wskazane zostaną kraje inne niż Rzeczpospolita Polska konieczne jest przedstawienie informacji z rejestrów karnych tych państw - *załącznik 1* do Polityki
 - w przypadku, gdy osoba pochodzi z państwa, w którym nie istnieje rejestr karny lub nie ma możliwości sporządzenia takiego dokumentu, osoba, o której mowa wyżej, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie oraz że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem

sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi. Oświadczenie, składane jest pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia" – *załącznik 2* do Polityki

2. Pracownik Pionu Administracyjno - Finansowego jest zobowiązany do sprawdzenia w ciągu roku w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym 5 losowo wybranych osób, które w ramach wykonywanych obowiązków mogą mieć bezpośredni kontakt z dziećmi i prowadzi rejestr weryfikowanych osób

Rozdział 4

Udostępnianie Polityki ochrony dzieci w Pogotowiu Ratunkowym w Skawinie

1. Wszyscy pracownicy i osoby fizyczne zobowiązani są do zapoznania się z polityką ochrony dzieci w Pogotowiu Ratunkowym w Skawinie i do jej przestrzegania oraz składają podpis na oświadczeniu - *załącznik 3* do Polityki.
2. Oświadczenie powinno być wypełnione najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy lub współpracy i jest przechowywane w aktach osobowych pracownika lub w dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do współpracy.
3. Brak zgody na podpisanie oświadczenia uniemożliwia nawiązanie z taką osobą jakiegokolwiek stosunku prawnego (zawarcie umowy o pracę/współpracy)

Rozdział 5

Bezpieczne relacje: personel medyczny – dziecko

W kontakcie z dziećmi personel medyczny Pogotowia Ratunkowego w Skawinie ma obowiązek kierować się empatią, życzliwością, szacunkiem, cierpliwością i wyrozumiałością.

Procedura postępowania w kontakcie z dzieckiem

1. Przedstaw się i powiedz jaką pełnisz funkcję i czym się zajmujesz. Zrób to w sposób zrozumiały dla dziecka.
2. Pozwól nieletniemu pacjentowi na wypowiedzanie się w każdej kwestii, nie blokuj żadnej wypowiedzi dziecka. Pamiętaj, że pacjent powyżej 16 r.ż. ma prawo do pełnej informacji medycznej i decydowania o procesie diagnostyczno-terapeutycznym
3. Każdą wypowiedź pacjenta traktuj z należytą uwagą.
4. Odpowiadaj na pytania dziecka zgodnie z prawdą, dostosowując wypowiedź do wieku dziecka, jego stanu emocjonalnego, poziomu rozwoju i sytuacji.

5. Nie zawstydzaj dziecka
6. Zwracaj się do dziecka po imieniu w formie preferowanej przez dziecko
7. Pamiętaj, że dziecko odczuwa większy stres w nowych sytuacjach.
8. Nie podnoś głosu
9. Gdy dziecko nie odpowiada na pytania, nie zmuszaj go do wypowiedzi.
10. Zachowaj wrażliwość kulturową - szanuj i równo traktuj każde dziecko mając na względzie niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, orientację seksualną, stan zdrowia, wiek, zdolności, status społeczny.
11. Gdy dziecko ma problemy z komunikacją, kierownik ZRM może wykorzystać do rozmowy tablice z symbolami odnoszącymi się do zjawiska przemocy - *załącznik 4* do Polityki.
12. Każdy pracownik lub osoba współpracująca z Pogotowiem Ratunkowym w Skawinie zobowiązany jest się do niezwłocznego poinformowania Dyrektora Pogotowia o postawieniu mu zarzutów lub wszczęciu jakiegokolwiek postępowania karnego lub dyscyplinarnego w zakresie przestępstw na szkodę dzieci.

Prawo do prywatności podczas udzielania świadczeń zdrowotnych

1. Członkowie ZRM udzielający świadczeń medycznych mają obowiązek szanowania prawa dziecka do prywatności i poinformowania dziecka, że ma prawo poufności jeśli dana informacja nie zagraża zdrowiu lub życiu dziecka i dotrzymanie poufności nie wiąże się ze złamaniem prawa.
2. W trakcie badania należy, w miarę możliwości zapewnić obecność opiekuna dziecka, chyba że dziecku o sobie tego nie życzy
3. Omawiając sytuację medyczną dziecka z opiekunem, należy traktować je podmiotowo, zwracać się bezpośrednio do dziecka, dawać mu poczucie sprawczości i wpływu na to, co się z nim dzieje w trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych.
4. Kontakt fizyczny z małoletnim pacjentem możliwy jest tylko jako odpowiedź na realne potrzeby małoletniego pacjenta w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego i może odbywać się wyłącznie za zgodą dziecka
5. Jeśli zachodzą ustawowe podstawy zastosowania wobec dziecka przymusu, należy postępować zgodnie z procedurą stosowania przymusu bezpośredniego, jednak by jak najmniej wpływać na intensywność emocji dziecka.
6. W przypadku pracy z dzieckiem, które doświadczyło przemocy psychicznej, fizycznej w tym seksualnej, należy zachować ostrożność i dystans w celu ochrony dziecka. Należy wytłumaczyć dziecku dlaczego stawiamy granice i jakie one będą

Ochrona przed krzywdzeniem

1. Reaguj za każdym razem, kiedy jesteś świadkiem krzywdzenia lub podejrzewasz

krzywdzenie dziecka.

2. Zachowaj bezpieczeństwo dziecka podczas interwencji medycznej w ambulansie. W trakcie udzielania świadczeń zdrowotnych w ambulansie, domu lub innym miejscu nie mogą znajdować się osoby nieuprawnione lub niechciane przez dziecko.

W relacji z małoletnim pacjentem niedopuszczalne jest:

- 1) stosowanie wobec małoletniego pacjenta przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- 2) nawiązywanie lub utrzymywanie z dzieckiem relacji o charakterze seksualnym lub romantycznym,
- 3) oglądanie treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę w obecności dzieci, ich udostępnianie dzieciom bez względu na ich formę lub umożliwianie im zapoznanie się z tymi treściami,
- 4) utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych,
- 5) przyjmowanie prezentów, pieniędzy od dziecka lub jego opiekuna ani wchodzenie w jakiegokolwiek zależności,
- 6) składanie dziecku propozycji niewłaściwych dla relacji pracownik-dziecko,
- 7) dotykanie dziecka w sposób, który może być uznany lub jest nieprzyzwoity,
- 8) zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny np. poprzez używanie wulgaryzmów, czynienie obraźliwych uwag, gestów i żartów
- 9) naruszać prawa dziecka do intymności i prywatności, ujawniać danych osobowych ani medycznych,
- 10) omawiać sytuację dziecka ignorując jego obecność,
- 11) ograniczać możliwość pobytu rodzica przy dziecku,
- 12) straszyć dziecka ani szantażować go w celu nakłonienia do współpracy,
- 13) ignorować, bagatelizować, zaprzeczać odczuciom dziecka
- 14) mówienie pacjentowi nieprawdy,
- 15) wyciągać pochopnych wniosków o dziecku i jego rodzinie,
- 16) krzyczeć, zawstydzać, upokarzać, lekceważyć, dyskryminować ani obrażać dziecka,
- 17) celowo prowokować u dziecka wystąpienia lub eskalacji zachowań trudnych, niepożądanych
- 18) ujawnianie informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich pacjentów,
- 19) lekceważenie lub powierzchowne, nieuważne traktowanie zgłaszanych przez dziecko potrzeb wsparcia i pomocy

Realizując ww. zasady personel działu w ramach obowiązującego prawa oraz własnych kompetencji.

Rozdział 6

Bezpieczne relacje dziecko – dziecko

Udzielanie pomocy medycznej dzieciom przez zespoły ratownictwa medycznego, są

wykonywane indywidualnie dla każdego dziecka.

Pokazy z pierwszej pomocy dla dzieci oraz zawody sportowe dla dzieci znajdują się pod stałym nadzorem opiekunów.

Rozdział 7

Postępowanie w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka oraz udzielanie wsparcia

Zasady zgłaszania i raportowania przypadków krzywdzenia dziecka

1. Członek personelu, który podejrzewa, że dziecko jest krzywdzone ma obowiązek sporządzenia Karty Interwencyjnej – *załącznik 5* do Polityki i przekazać osobiście do Pionu Administracyjno-Finansowego lub przesłać mailowo na adres: kontakt@pogotowieskawina.pl
2. Karta interwencji zostaje przedstawiona Dyrektorowi Pogotowia Ratunkowego w Skawinie, następnie uprawniony pracownik dokonuje wpisu w Rejestrze interwencji – *załącznik 6* do Polityki
3. Karta interwencji podlega rozpatrzeniu, weryfikacji i klasyfikacji zgłoszenia - jako podejrzenie krzywdzenia lub inna forma krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa
4. W przypadku podejrzenia krzywdzenia - sporządzenie pisemnego zawiadomienia o podejrzeniu krzywdzenia i przekazanie go do Policji lub prokuratury
5. w przypadku innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa:
 - krzywda ze strony rodzica/opiekuna – przygotowanie wniosku do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny/dziecka
 - krzywda ze strony personelu – odsunięcie osoby od pracy do czasu wyjaśnienia
6. Karty interwencji wraz z Rejestrem przechowywane są w Pionie Administracyjno-Finansowym.

Wsparcie dziecka po ujawnieniu krzywdzenia

1. Po ujawnieniu krzywdzenia dziecka lub w sytuacji podejrzenia, że dziecko może być krzywdzone, kierownik ZRM w miarę posiadanych możliwości i kompetencji udziela pacjentowi – dziecku wsparcia adekwatnego do wieku, samopoczucia/obrażeń.

Kierownik ZRM jeśli jest to możliwe udziela dziecku /rodzicowi/opiekunowi informacji o specjalistycznych placówkach pomocy opisanych poniżej:

Całodobowy Telefon zaufania 116 111 oraz na stronie www.116111.pl, także chat dla dzieci i młodzieży

Całodobowy Dziecięcy Telefon **800 12 12 12** oraz na stronie www.800121212.pl,
Zaufania Rzecznika także chat
PrawDziecka

Całodobowy numer **12 421 92 82**
interwencyjny Ośrodka
Interwencji Kryzysowej
wKrakowie

Rozdział 8

Zasady ochrony dostępu do internetu i wizerunku małoletniego

1. W ambulanсах małoletni korzysta z internetu za zgodą rodzica/opiekuna prawnego i na udostępnionym przez niego urządzeniu.
2. Pogotowie Ratunkowe w Skawinie nie udostępnia do publicznej wiadomości wizerunków dzieci bez wiedzy i zgody opiekunów prawnych
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica/opiekuna nie jest wymagana.

Wykaz załączników

- Oświadczenie o krajach zamieszkania – załącznik 1
- Oświadczenie o niekaralności – załącznik 2
- Oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką ochrony dzieci w Pogotowiu Ratunkowym w Skawinie – załącznik 3
- Tablice do komunikowania się z dzieckiem z problemami w porozumiewaniu się – załącznik 4
- Karta interwencji – załącznik 5
- Rejestr interwencji – załącznik 6